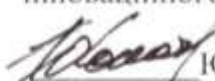

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра народних інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної програми, проректор з науково-педагогічної діяльності та інноваційного розвитку, професор

Юрій СОКОЛОВСЬКИЙ
27 серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи, доцент

Богдан ДАШАК
28 серпня 2024 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів, доцент

Тарас ЛАЗУРКЕВИЧ
27 серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Спеціальний клас (творчий проєкт)»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Цимбали
Статус	Обов'язкова компонента освітньої програми (ОК 1.1)
Загальний обсяг	9 кредитів ЄКТС (270 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен (1, 2), Атестаційний екзамен (3)
Термін викладання	1– 3 семестри
Факультет	Факультет оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна, заочна

Робоча програма навчальної дисципліни «СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС (творчий проєкт)» для профілізації «Цимбали» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 серпня 2024 року (Протокол № 1).

Розробники:

Пазюк Олег Богданович – старший викладач кафедри народних інструментів;

Баран Тарас Михайлович – кандидат мистецтвознавства, Народний артист, професор.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри народних інструментів

від ”_27_” __серпня__2024 р., протокол № _1_

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Завданням спеціального класу виконавців на інструменті цимбали є підготовка кваліфікованих музикантів із високим рівнем виконавської майстерності, глибокими музично-теоретичними знаннями необхідними для самостійної діяльності в якості концертних виконавців ансамблево-оркестрових артистів та педагогів різного рівня музичних закладів випускник вищої спеціальної музичної інституції повинен оволодіти за роки навчання:

- усіма технічними прийомами гри на інструменті, які зустрічаються у творах для цимбалів;
- майстерно володіти концертним репертуаром різних епох, стилів, життів;
- вільно орієнтуватися в навчально-хрестоматійному матеріалі для початкових, середніх та вищих ланок шкільництва;
- самостійно редагувати, перекладати та створювати обробки музичних творів;
- методикою виконавського аналізу музичних творів;
- історика-методичною літературою інструмента;
- глибокими знаннями в царині історії педагогіки, методики, теорії музики.

До системи занять із спеціальності (хоча б один раз на семестр) потрібно планувати концертні твори які раніше виконувались студентом. Це дає змогу по-новому, на більш витонченому виконавському, емоційно-образному та артистичному рівнях донести до слухача виконувану композицію. Разом з тим, ступінь творчого розуміння мислення вихованців виконуваних творів - це самостійно вивчені та виконані один, два опуси у навчальному році. Контроль за розвитком технічних навиків провадиться на технічних іспитах на яких студент повинен виконати гами, вправи та два, три етюди, або ж твори віртуозного характеру. Перед початком кожного семестру складається "Індивідуальний план студента" в якому фіксується основний програмний матеріал із урахуванням індивідуальних якостей учня: степінь обдарування, музичний, інтелектуальний, технічний, психофізичний та емоційні рівень розвитку.

З метою ознайомлення з репертуаром або для здійснення спеціальних тематичних концертів педагог може включати в план інші твори. Для накопичення репертуару та вдосконалення виконавської майстерності студенту

плануються твори для повторного виконання, які він використовує у процесі виконавської практики, тобто в концертах, конкурсах, фестивалях.

При складанні індивідуальних семестрових робочих планів студента педагог повинен цілеспрямовано і послідовно проводити лінію на доцільне, обгрунтоване ускладнення творів з метою поступового розвитку музичної зрілості молодого музиканта твори повинні бути не лише технічні, а й художньо змістовні. Кількість перекладень не повинна переважати кількості оригінальних творів, написаних для цимбалів, що є обов'язковою умовою при складанні іспитів.

Основним завданням дисципліни є навчання студентів особливостям гри на інструменті та професійному застосуванні набутої ними системи компетентностей у майбутній фаховій педагогічній і виконавській діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Спеціальний інструмент» (цимбали) студент знатиме:

- особливості та специфіку виконавства;
- основні закономірності штрихових, ергономічних та мнемотехнічних засобів, пальцяткувань при звукоутворенні;
- особливості використання засобів музичної виразності на різних етапах розвитку світової і національної музичної культури;
- сучасні досягнення в царині виконавства (новітні прийоми виконання, методи сучасної нотації), педагогіки та музичної творчості;
- виконавський репертуар та спеціальну літературу;
- принципи аранжування. редагування партій для цимбалів;
- основи загальнотеоретичних дисциплін, що дозволяють вирішувати творчі інтерпретаційні проблеми виконання.

У результаті навчання випускник вмітиме:

- розуміти зміст, форму та стиль музичного твору, відтворювати його художню концепцію;
- володіти засобами виконавської виразності, звукоутворення, та технічною майстерністю;
- орієнтуватися в різноманітних музичних стилях і жанрах;
- вивчати кращі традиції виконавських шкіл;
- поєднувати виконавську майстерність з виконавським осмисленням твору.

Після завершення навчання випускник володітиме навичками:

- самостійної роботи;
- читання з аркушу;
- володінням різноманітними засобами техніки виконання на концертних цимбалах;
- виконання творів напам'ять.

У зв'язку з цими завданнями викладання дисципліни «Спеціальний інструмент» (цимбали) повинно мати педагогічну і виконавську спрямованість.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК2.**Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК3.**Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
- ЗК4.**Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК5.**Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК6.**Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7.**Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК8.**Здатність працювати у міжнародному контексті.
- ЗК9.**Здатність працювати автономно.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК1.**Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК2.** Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК3.** Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню/інтерпретації/аранжуванню та перекладу музики.
- СК4.** Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській/диригентській/композиторській/педагогічній діяльності.
- СК5.** Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК6.** Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
- СК7.** Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК8.** Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

- РН1.**Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.

РН2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

РН3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

РН4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

РН5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

РН6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН8. Здійснювати викладання гри на інструменті/вокалу /диригування/музикознавчих дисциплін/композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

РН9. Здійснювати ефективне управління мистецькими проєктами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами (денна, заочна) та загальна кількість годин в семестрі (денна, заочна)		
	Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота (денна/заочна)			
						лекції	Індивідуальні (денна/заочна)	практичні					
						Семестри							
1	2	3											
Кількість тижнів в семестрі													
15/4	15/2	15/4											
ОК1.1.Спеціальний клас (творчий проєкт)	1,2	-	3	9	270	90/45	-	90/45	-	180/225	2/15	2/15	2/15

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота (денна/заочна)	
				Всього (денна/заочна)	у тому числі:			
					лекційні	Індивідуальні (денна/ заочна)		практичні
I		6	180	60/30		60/30		120/150
	1	3	90	30/15		30/15		60/75
	2	3	90	30/15		30/15		60/75
II		3	90	30/15		30/15		60/75
	3	3	90	30/15		30/15		60/75
Всього		9	270	90/45		90/45		180/225

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТВОРИ ПІДВИЩЕНОЇ СКЛАДНОСТІ.

Індивідуальні заняття I курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин (денна/заочна)
1 семестр			
1	Тема 1	Циклічний твір великої форми	10/5
2	Тема 2	Поліфонічний твір	10/5
3	Тема 3	Твір малої форми	10/5
Разом			30/15

2 семестр			
4	Тема 1	Поліфонічний твір	10/5
5	Тема 2	Циклічний твір великої форми	10/5
6	Тема 3	Твір малої або середньої форми	10/5
Разом			30/15
Всього годин			60/30

II курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин (денна/заочна)
3 семестр			
7	Тема 1	Циклічний твір (цілість)	10/5
8	Тема 2	Поліфонічний твір	10/5
9	Тема 3	Твір малої або середньої форми	10/5
Разом			30/15

Самостійна робота

I курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
1	Теми 1-3	Робота над звукоутворенням, опрацювання виконуваних творів.	55/70
2	Підсумковий контроль (екзамен)		5/5
2 семестр			
3	Теми 1-3	Знайомство з різноманітними інтерпретаціями. Робота над інтонацією і художнім змістом.	55/70
4	Підсумковий контроль (екзамен)		5/5
Всього годин			120/150

II курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин (денна/заочна)
3 семестр			

5	Теми 1-3	Робота над втіленням художнього образу програмного репертуару.	50/65
6	Підсумковий контроль (Атестаційний екзамен)		10/10
Всього годин			60/75

Послідовність проходження репертуару, а також обсяг творів та кількість годин індивідуальних занять і самостійної роботи визначається викладачем довільно, у залежності від творчого потенціалу та індивідуальних особливостей розвитку кожного студента. Під час навчання викладач повинен враховувати й необхідність охоплення (у межах зазначених розділів) якомога більшої кількості творів різних за змістом, формою та жанрами.

До екзаменів та атестаційного екзамену допускаються студенти, які виконали семестрові тематичні вимоги.

Всі програмові твори, що виносяться для виконання на екзаменах та атестаційному екзамені обов'язково виконуються напам'ять.

Програма випускного атестаційного екзамену на здобуття ступеня «магістр» складається з різноманітних за стилями творів, що були представлені в семестрових програмових вимогах і включає:

1. Циклічний твір великої форми.
2. Поліфонічний.
3. Твір малої або середньої форми.
4. Твір малої форми.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Під "суб'єктивним", в даному випадку, розуміється обдарованість виконавця. Під "об'єктивним" – його ставлення до професії, що виявляється у виконанні даної програми. Базове поняття критерію оцінки – це "художнє враження", яке містить основні компоненти оціночних факторів.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

90-100 (A) – «відмінно»

Дуже високий рівень виконавської майстерності (яскрава музикальність та артистизм, сценічна витримка, яскраве образно-емоційне наповнення, тонке відчуття ансамблю, стабільне виконання програми).

Високий рівень технічної майстерності: бездоганне володіння технікою кантени, рухливості, володіння різноманітними тембральними барвами, динамічною градацією.

Досконале виконання програми: високий рівень складності, розуміння форми, стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту, зрілість інтерпретації. Серйозне ставлення студента до обраної професії. Висока працездатність.

82-89 (B) – «дуже добре»

Високий рівень виконавської майстерності (переконлива музикальність та артистизм, сценічна витримка, відчуття ансамблю, стабільне виконання програми).

Добрий рівень технічної майстерності, добре володіння різноманітними тембральними барвами, динамічною градацією.

Добре виконання програми: достатньо високий рівень складності, добре відчуття форми, стилю та жанру, змістовність інтерпретації. Серйозне ставлення студента до обраної професії. Добра працездатність.

74-81 (C) – «добре»

Достатньо високий рівень виконавської майстерності (достатня музикальність та артистизм, сценічна витримка, відчуття ансамблю, стабільне виконання програми).

Достатнє володіння виконавськими прийомами та використанням тембральних барв.

Достатньо добре виконання програми: достатньо високий рівень складності, добре відчуття форми, стилю та жанру, змістовність інтерпретації. Серйозне ставлення студента до обраної професії. Добра працездатність.

64-73 (D) – «задовільно»

Посередній рівень виконавської майстерності (слабка сценічна витримка, обмежена музикальність, відсутність артистизму, образного мислення, скромний емоційний фактор, нестабільне виконання програми).

Середній рівень технічної майстерності: недостатнє володіння технічними ресурсами, збіднене тембральне звучання.

Задовільне виконання програми (середній рівень складності, не повне розуміння інтерпретації, форми, стилю, стилю та жанру, недостатня професійна інтерпретація).

Задовільне ставлення студента до обраної професії. Середня працездатність.

60-63 (E) – «достатньо»

Низький рівень виконавської майстерності (відсутність музикальності, артистизму, образного мислення, сценічної витримки, нестабільне виконання програми, недостатнє володіння виконавською технікою, тембральна бідність, відсутність емоційного насичення,

Незадовільне виконання програми (низький рівень складності, відсутність будь-яких виконавських засобів для інтерпретації творів, неточне інтонування, відсутність ритмічної стабільності, неуважне ставлення до вивчення нотного тексту твору.

Низька працездатність.

35-59 (FX) – «незадовільно»

Дуже низький рівень виконавської майстерності (відсутність музикальності, артистизму, образного мислення, сценічної витримки, нестабільне виконання програми).

Дуже слабе володіння технічними ресурсами виконання.

Незадовільне виконання програми (низький рівень складності, відсутність будь-яких виконавських засобів для інтерпретації творів, нечисте інтонування, відсутність ритмічної стабільності, неуважне ставлення до вивчення нотного тексту виконуваного твору).

Низька працездатність.

0-34 (F) – «незадовільно»

Відсутність виконавських можливостей.

Відсутність практичних можливостей, вияв повної безпорадності у виконавстві, відсутність зацікавлення до навчання.

Необдуманість студентом вибору професії.

Низька працездатність.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Спеціальний клас» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на атестаційному екзамені.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Баран Т. До питання становлення української музичної терміносистеми. Особливості цимбальної термінології [Текст] // Українські термінологічні словники з мистецтвознавства й етнології: Наук.-практична конференція. – К.: Редакція вісника «А Н Т», 1999. – С. 8-9.
2. Баран Т. Коментарі [Текст] // Цимбаліст Тарас Баран. – Львів: «Кобзар», 2001. – С. 74-92.
3. Баран Т. П'ятий Світовий конгрес цимбалістів [Текст] // Народна творчість та етнографія. – 2000. – №4 – С. 141-143.
4. Баран Т. Світ цимбалів [Текст]. – Львів: «Світ», 1999. – 88 с.
5. Баран Т. Специфіка звукодобування на цимбалах та проблеми фіксації штрихів у цимбальній літературі [Текст] // Довідник учасників: Наук. зб. 6-го Світового конгресу цимбалістів. – Львів: «Кобзар», 2001. – С. 35-41.
6. Баран Т. Українські концертні цимбали і споріднені з ними музичні інструменти народів світу [Текст] // Народна творчість та етнографія. – 2000. – №1 – С. 25-32.
7. Баран Т. Концертні цимбали: історико-теоретичний та методологічно-виконавський підходи: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України. – К., 2003. – 20с.
8. Баран Т. Цимбали на зламі тисячоліть [Текст] // Етнос. Культура. Нація: зб. наук праць за матеріалами Другої міжнар. наук.-практичної конференції. – Дрогобич, 2000. – С. 142-146.
9. Баран Т. Цимбали та музичний професіоналізм: Підручник [Текст]. – Львів: «Афиша», 2008. – 224 с.
10. Гладков Е. Совершенствование приемов звукоизвлечения и артикуляции при игре на белорусских цимбалах [Текст]. – Минск: «Вышэйшая школа», 1976. – 40 с.
11. Гладков Е. Школа игри на цимбалах [Текст]. – Минск: «Беларусь», 1983. – 128 с.
12. Государственный народный оркестр Белорусской ССР [Текст]. – Минск: «Звязда», 1968. – 21 с.
13. Гуменюк А. Інструментальна музика [Текст]. – К.: «Наукова думка», 1972. – 488 с.
14. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти [Текст]. – К.: «Наукова думка», 1967. – 243 с.
15. Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів [Текст]. – К.:

- «Мистецтво», 1978. – 167 с.
16. Гуцал В. Украинские народные наигрыши [Текст]. – М.: «Музыка», 1986. – 128 с.
 17. Дверій Л., Дверій Р. Цимбали. Система вправ для розвитку виконавської техніки цимбаліста [Текст]. – Львів, 2006. – 18 с..
 18. Довідник учасників: Наук. зб. 6-го Світового конгресу цимбалістів – Львів: «Кобзар», 2001. – 72 с.
 19. Жинович И. Государственный белорусский народный оркестр [Текст]. – Минск: «Беларусь», 1958. – 47 с.
 20. Жинович И. История развития народных цимбал в Белоруссии [Текст]. Автореф. дис... канд. искусствоведения. – Минск, 1952. – 11 с.
 21. Жинович И. Оркестр цимбалистов [Текст]. – Минск: «Беларусь», 1968. – 35 с.
 22. Жинович И. Школа игры на цимбалах [Текст]. – Минск: Беларусь, 1974. – 112 с.
 23. Иванов П. Оркестр українських народних інструментів [Текст]. – К.: «Муз. Україна», 1981. – 112 с.
 24. Костенко О. Деякі тенденції використання технічних та виразних можливостей цимбалів у творчості харківських композиторів // Збірка матеріалів науково-методичної конференції «Актуальні проблеми музичного і театрального мистецтва: мистецтвознавство, педагогіка, та виконавство». – Харків: ТОВ «Стиль», 2001. – Вип. 3. – С. 68-78.
 25. Костенко О. Історична довідка про розвиток цимбалів у Харкові [Текст] // 3 музично-педагогічного досвіду: Зб. статей. – Вип. №1. – Харків: «Видавництво Сага», 2008. – С. 45-49.
 26. Костенко О. Концертні твори для цимбалів. Навчальний посібник [Текст]. – Харків: ОНМЦПК, 2007. – 121 с.
 27. Костенко О. Короткий огляд розвитку цимбального мистецтва у Харкові // Довідник учасників: Наук. зб. 6-го Світового конгресу цимбалістів. – Львів: «Кобзар», 2001. – С. 45-50.
 28. Костенко О., Назаренко Л. Історія відділу народних інструментів Харківського музичного училища ім. Б. М. Лятошинського // 3 музично-педагогічного досвіду [Текст]: Зб. статей. – Вип. №2. – Харків: Видавництво «Сага», 2008. – С. 191-298.
 29. Костенко О., Назаренко Л. Історія відділу народних інструментів Харківського музичного училища ім. Б. М. Лятошинського [Текст]. – Харків: «Федорко», 2010. – 120 с.
 30. Котюк Б. Domenico-sonate in D & in C for two cimbaloms / Коментарі Гулянича Ю. [Текст]. – Львів: «Афіша», 2007. – 41 с.

31. Котюк Б. Тріо-соната / Супровідні міркування [Текст]. – Львів: «Афіша», 2006. – 27 с.
32. Кречун В., Сырбу В. Методэ де цамбал [Текст]. – Кишинэу: «Література артистикэ», 1982. – 164 с.
33. Лисенко М. Народні музичні інструменти на Україні [Текст]. – К.: «Мистецтво», 1955. – 62 с.
34. Логвін В. Хрестоматія цимбального акомпанементу [Текст]. – Рівне: «Ірина», 1995. – 55 с.
35. Мельничук С. Концертні твори для цимбалів. Навчальний посібник [Текст]. – Рівне: «Волинські обереги», 2007. – 160 с.
36. Мельничук С. Слобожанський оберіг. Навчальний посібник [Текст]. – Рівне: «Волинські обереги», 2009. – 78 с.
37. Мельничук С. Учитель. Творчий портрет фундатора Волинської цимбально-педагогічної школи Р. Я. Скири. Монографічний посібник [Текст]. – Луцьк: видавець Олег Зень, 2007. – 155 с.
38. Назіна І. Цимбали // Беларускія народныя музычныя інструменты [Текст]. Мінск: «Беларусь», 1997. – С. 173-185.
39. Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах [Текст]. – К.: «Мистецтво», 1966. – 301 с.
40. Незовибатько О. Украинские цимбалы и их усовершенствование [Текст]. Автореф. дис... канд. искусствоведения. – Киев, 1971. – 25 с..
41. Незовибатько О. Українські цимбали [Текст]. – К.: «Музична Україна», 1976. – 56 с.
42. Овчарчин В. Видатні цимбалісти та їх історичний внесок у розвиток і становлення цимбалів в Україні [Текст] // Музичне виконавство: Наук. вісник. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1999. – Вип. №2 – С. 18-27.
43. Произведения харьковских композиторов для цимбал // Под ред. Е. Костенко, А. Савицкой. – Харьков, 1999. 77 с. (на правах рукопису)
44. Ровенко О. Буковинський маестро [Текст]. – Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2010. – 15 с.
45. Супрун Н. Гнат Хоткевич – музикант [Текст]. – Рівне: «Ліста», 1997. – 256 с.
46. Супрун Н. Цимбали у системі наукових поглядів Гната Хоткевича [Текст]: Наук. зб. – Львів, 2001. С. 54-58.
47. Финдейзен Н. Еврейские цимбалисты Ляпинские [Текст] // Музыкальная этнография. – Л.: 1926. – С. 37-42.
48. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу [Текст]. – Харків: Держвидав України, 1930. – 286 с.

- 49.Шрамко И. Из истории цимбал [Текст] // Музыка. – 1983. – № 6. – С. 22-24.
50. Юрченко О. Елена Костенко-основательница цимбальной исполнительской школы Слобожанщины [Текст] // Проблемы взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: Зб. наук. праць ХДУМ ім. І. П. Котляревського. – Харків: Видавництво «НТМТ», 2009. – Вип.№24. – С. 113-121.
- 51.Яремко Б. Морфологічно-термінологічна характеристика бойківських цимбалів (за даними польових досліджень 1980-1999рр.) [Текст]: Наук. зб. – Львів: Кобзар, 2001. – С. 62-66.
- 52.Яремко Б. Музичні інструменти Гуцульщини [Текст] // Народна творчість та етнографія. – 1986. – №5. – С. 53-59.
- 53.Бурдин И. Пьесе де концерт пентру цамбал. – Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1976. – 48 с.
- 54.Вимер І. Концертіно-рапсодія для цимбалів з оркестром, або фортепіано. – 1968. – 40 с. (рукопис, домашній архів дисертанта)
- 55.Гладков Е. Школа игры на цимбалах. – Минск: Беларусь, 1983. – 128 с.
56. Жинович И. Школа игры на цимбалах. – Минск.: Беларусь, 1974. – 112 с.
- 57.Задор Д. Концерт для цимбалів та симфонічного оркестру. Клавір. – 1982. – 25 с. (рукопис, домашній архів дисертанта)
- 58.Задор Д. Концерт для цимбалів та симфонічного оркестру. Клавір. – К.: Муз.Україна, 1987. – 36 с.
- 59.Кодай З. Харі Янош. Симфонічна сюїта: Партитура. – К.: Муз. Україна, 1985. – 144 с.
- 60.Котюк Б. Тріо-соната для цимбалів, альту та контрабаса. – 1980. – 33 с. (рукопис, домашній архів дисертанта)
- 61.Крэчун В., Сырбу В. Методэ де цамбал. – Кишинэу, Литература артистикэ, 1982. – 164 п.
- 62.Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах. – К.: Мистецтво, 1966. – 301 с.
- 63.Попічук Д. Концертні твори для цимбал і фортепіано. – К.: Муз.Україна, 1981. – 63 с.
- 64.Попічук Д. Цимбали. І–3 класи. – К.: Муз. Україна, 1984. – 71 с.
- 65.Попічук Д. Цимбали. 4–5 класи. – К.:Муз. Україна, 1985. – 88 с.
- 66.Попічук Д. Цимбали. 1 випуск – К.: Муз. Україна, 1987. – 64 с.
- 67.Попічук Д. Цимбали. 2 випуск – К.: Муз. Україна, 1991. – 72 с.
- 68.Произведения харьковских композиторов для цимбал. / Ред. А.Савицкая, Е.Костенко – Харьков, 1999. – 77 с. (на правах рукопису)

69. Стравинский И. Сочинения для фортепиано. – М.: Музыка, 1981. – С.122-125.
70. Allaga G. Cimbalomiscola II. – Budapest, 1889. – 86 ol.
71. Allaga G. Cimbalomiscola I. – Budapest, 1912. – 46 ol.
72. Allaga G. Cimbalomiscola III. – Budapest, 1889. – 82 ol.
73. Allaga G. Cimbalomiscola IV. – Budapest, 1889. – 74 ol.
74. Allaga G. Válogatott tanulmányok cimbalomra (Válogatta – Szöllős Beatrix) Editio musica Budapest z.7365. – 52 ol.
75. Bartok B. First Rhapsody for violin and orchestra. – Boosey & Hawkes: Music Publishers Limited, 1981. – 47 p.
76. Chiesa M. Sonata C-dur. – Edition Tympanon, 1999. – 7 p.
77. Erdélyi D. Cimbalom-Zene-Kincstár. – Budapest: Edition, 1994. – 30 ol.
78. Gerencsér G., Szeverenyi I. Cimbalomiscola. – Budapest, Editio Musica, 1988. – 64 ol.
79. Herencsár V. Magyar Cimbalomzene I. – Budapest, 1995. – 30 ol.
80. Herencsár V. Magyar Cimbalomzene II. – Budapest, 1998. – 38 ol.
81. Karolyi P. Negy Cimbalomdarab. – Budapest, 1971. – 18 ol.
82. Késmárky Árpád. Czimbalom iskola. – Budapest, Zipser és König, 1895. – 62 ol.
83. Krețu S. Piese pentru țambal și pian. – Chișinău: Lumina, 1990. – 140 s.